

УДК 378:373.5.091.12.011.3-051:62/64]:004

Ребенок В. М.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0002-2943-9725>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: vadmix2016@gmail.com

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито та визначено процес готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій на заняттях спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти. Проаналізовано особливості формування готовності викладача до майбутньої професійної діяльності, які акумулюють проблеми психологічної науки, пов'язаної з рисами та характеристикою особистості, можливостями, що обумовлюють успішність професійної підготовки.

Визначено поняття «готовність» та «інформаційні технології», де готовність трактується як готовність до життєвої практики в цілому, входження в нову сферу, самореалізації у творчій діяльності та переносу знань і способів діяльності з однієї сфери в іншу. Інформаційні технології описують різні пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки інформації.

Обґрунтовано структурні компоненти та рівні готовності майбутнього викладача професійної підготовки до застосування інформаційних технологій у закладах вищої освіти.

Доведено, що у міру застосування інформаційних технологій в освітній процес буде зростати готовність майбутніх викладачів професійного навчання до використання зазначених технологій на заняттях спеціальних дисциплін. Умовою подальшого розвитку цього процесу має бути упорядкування, усвідомленість і системність використання майбутнім викладачем інформаційних технологій в освітній діяльності. Студенту важливо знайти баланс у розподілі наявних у нього ресурсів для оптимізації його професійної діяльності. Тому для спрощення розв'язання проблеми доречно визначити оптимальний рівень його готовності тобто самостійно освоювати в силу необхідності й достатності нормативне, інформаційне, прикладне програмне та технічне забезпечення загального призначення і результативно оперувати ними в процесі професійної діяльності.

Мета роботи – розкрити та визначити феномен готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій на заняттях спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Методологічною основою є системний підхід до моделювання процесів формування готовності майбутнього викладача під час використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

Наукова новизна: визначено та обґрунтовано феномен готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій у закладах вищої освіти й уточнені компоненти і рівні готовності студентів до застосування ІТ.

Дослідженням встановлено, що готовність майбутнього викладача професійної підготовки є інтеграційна характеристика особистості, яка визначає здатність розв'язувати основні професійні, педагогічні завдання з активним застосуванням інформаційних технологій в умовах професійної педагогічної діяльності, метою якої є навчання, виховання і розвиток студента засобами навчального предмета.

Ключові слова: професійна підготовка, готовність, інформаційні технології, рівні, заклади вищої освіти, компоненти.

Постановка проблеми дослідження. Глобальні процеси, що протікають сьогодні в суспільстві, свідчать про те, що людство вступило в нову стадію свого розвитку: кінець XX і початок XXI століття увійдуть в історію як час переходу до інформаційного суспільства. Можна стверджувати, що інформація стає найбільш важливим ресурсом життєзабезпечення суспільства, а здатність задовольняти інформаційні потреби – найбільш важливою здатністю людини сучасного суспільства.

Становлення інформаційного суспільства створило необхідність відповідності системи освіти всіх змін, які відбуваються в природі, в навколишньому середовищі, зростанню обсягу інформації, динамічному розвитку інформаційних технологій. В сучасних умовах на перший план виходить пошук шляхів і засобів формування інформаційної культури – як викладачів, так і студентів, пов'язаної з інформаційною грамотністю, умінням використовувати інформаційні технології на заняттях спеціальних дисциплін та в різних сферах життя й професійної діяльності. Проблема розробки структури та змісту готовності майбутнього викладача до впровадження інформаційних технологій є досить актуальною протягом останнього десятиліття, коли інформаційні технології по праву вважаються одними з найбільш ефективних засобів навчання сучасних студентів. Однак, не дивлячись на досить великий досвід, накопичений в освітній практиці щодо реалізації даних технологій, стає зрозуміло, що для методично грамотного їх використання необхідно формувати готовність майбутнього викладача професійної підготовки ще на перших етапах навчання в закладі вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної підготовки майбутніх викладачів досліджували М. А. Викуліна, С. М. Вишнякова, А. П. Владіславлев, Б. С. Гершунский, С. Б. Елканов, Т. І. Єрмакова, Е. Ф. Зеєр, Г. А. Кручиніна, Н. В. Кузьміна, С. М. Маркова, Д. Ш. Матрос, А. Я. Найн, А. М. Новиков, Ю. Н. Петров, М. М. Поташнік, Р. П. Скульський, В. А. Сластенін, В. М. Соколов, А. А. Червова та ін. Великий внесок у розвиток інформатизації освіти (як у теорію, так і в практику) внесли: В. П. Беспалько, В. М. Глушков, А. П. Єршов, В. А. Візників, В. Г. Кинельов, Е. І. Кузнецов, М. П. Сподарець, С. І. Машбиц, В. М. Монахов, Ю. А. Первін, Е. С. Полат, І. В. Роберт, А. Ю. Уваров.

Проблему інформаційних технологій навчання у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів вищої школи або студентів досліджували В. В. Алейніков, Л. Н. Бахтіярова, В. П. Беспалько, Г. Ю. Богдан, Г. А. Бордовский, А. Б. Боровков, Н. Н. Диканска, С. А. Жданов, С. Д. Каракозов, О. А. Козлов, О. І. Кочурова, Г. А. Кручиніна, М. П. Сподарець, Е. А. Ластівка, Д. Ш. Матрос, Е. М. Разінкіна, О. М. Торубара, Е. Г. Юматова.

Мета роботи – розкрити та визначити феномен готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій на заняттях спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Методологічною основою є системний підхід до моделювання процесів формування готовності майбутнього викладача під час використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

Наукова новизна: визначено та обґрунтовано феномен готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій у закладах вищої освіти й уточнені компоненти і рівні готовності студентів до застосування ІТ.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Постійні зміни інформаційних потоків, прогресуюче впливають на інформатизацію всіх сфери життєдіяльності людини та суспільства, де виявляють необхідність професійної підготовки майбутніх викладачів нового типу:

- які володіють компетентністю і досвідом в галузі професійної роботи з інформацією;
- здатні ефективно використовувати інформацію різного роду в своїй професійній діяльності;
- орієнтовані на постійний розвиток з використанням можливостей сучасного суспільства.

Особливості формування готовності викладачів до майбутньої професійної діяльності, які акумулюють проблеми психологічної науки, пов'язаної з рисами та характеристикою особистості, можливостями, що обумовлюють успішність професійної підготовки.

Психологія формування готовності майбутніх викладачів професійної підготовки вивчалася українськими дослідниками, серед яких Г. О. Бал, Г. С. Костюк, Є. О. Мілерян, В. О. Моляко, П. Є. Перепелиця, М. Л. Смульсон та ін. Готовність розглядається вченими [1; 4] в безпосередньому зв'язку з формуванням, розвитком і вдосконаленням психічних процесів, станів, властивостей особистості, необхідних для успішної діяльності. Автори досліджень також відзначають, що готовність, як передумова будь-якої підготовки, є одночасно її результатом. Дослідники Г. О. Бал та П. Є. Перепелиця [9] вказують на те, що основу формування готовності майбутнього викладача професійної підготовки на заняттях спеціальних дисциплін слід вбачати в розвитку операційно-технічних умінь і навичок, та спиратись на визначальний параметр готовності, як «комплексна здатність». Тому, необхідне визначення поняття «готовності» майбутніх викладачів до використання інформаційних технологій у професійній підготовці.

Спираючись на позиції вчених О. В. Акулової, В. А. Козирева, С. А. Писарева, О. В. Піскунова, Н. Ф. Радіонової, А. П. Тряпичина [5], педагогічна діяльність може бути представлена як взаємопов'язана послідовність розв'язання безлічі професійних педагогічних завдань різного рівня складності. Тоді професійна діяльність майбутнього викладача в інформаційно-освітньому просторі розуміється як здатність розв'язувати професійні завдання на основі досвіду поведіння і доцільного використання надлишкової й загальнодоступної інформації у процесі вивчення спеціальних дисциплін.

В цілому, проблема готовності майбутнього викладача професійної підготовки до професійно-педагогічної діяльності не нова. Дану проблему, ще в другій половині ХХ століття активно розробляли провідні вітчизняні психологи та педагоги. Б.Г. Ананьєв наголошував, що поняття «готовність» до високопродуктивної діяльності в певній галузі праці визначає як «прояв здібностей». В. А. Крутецкий пропонував називати готовністю до діяльності весь «ансамбль», синтез властивостей особистості, як значно ширше поняття, ніж здібності. М. І. Дьяченко та Л. А. Кандилович вважають, що готовність – це настрої особистості на певну поведінку, установка на активні дії, пристосування особистості для успішних дій в даний момент, обумовлені мотивами і психічними особливостями особистості. Н. С. Щуркова виділяє в готовності педагога до професійної педагогічної діяльності особистісні якості як сукупність соціально-психологічних утворень, які володіють факторним впливом на професійний результат діяльності викладача [2].

Професійна готовність визначається сукупністю професійно обумовлених вимог до майбутнього викладача професійної підготовки. На думку О. Е. Ломакіної [8] готовність до педагогічної діяльності є складовим компонентом професійної компетентності й являє собою відрефлексовану спрямованість викладача на педагогічну професію.

У широкому розумінні поняття «готовність» трактується як готовність до життєвої практики в цілому, входження в нову сферу, самореалізації у творчій діяльності та переносу знань і способів діяльності з однієї сфери в іншу, до діяльності в нових постійно мінливих умовах. У вузькому сенсі готовність до педагогічної діяльності можна розглядати як сукупність властивостей і якостей особистості майбутнього викладача, яка адекватно відображає структуру його професійної підготовки як вирішальна умова швидкої адаптації випускника закладу вищої освіти до специфічних умов педагогічної праці, як можливість для подальшого професійного вдосконалення. Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що у визначенні поняття та структури готовності майбутніх викладачів професійної підготовки у процесі використання інформаційних технологій існують різні підходи [9].

Перш ніж виділити структуру і зміст готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій необхідно розкрити сутність даних технологій. Інформаційні технології – це узагальнююче поняття, яке описує різні пристрої, механізми, способи, алгоритми обробки інформації. Найважливішим сучасним пристроями інформаційних технологій є комп'ютер, забезпечений відповідним програмним забезпеченням і засобами телекомунікацій разом з розміщеною на них інформацією.

Використання комп'ютера в процесі навчання не повинно носити епізодичний характер і зводитися до демонстрації лекційного матеріалу, ілюстрації окремих теоретичних положень курсу, презентації деяких тем. Бажано охопити всі організаційні форми навчання.

Для більшості викладачів на початковому етапі використання інформаційних технологій має неупорядкований, неорганізований, часто спонтанний характер. Це пов'язано з недостатньою підготовкою майбутніх викладачів професійного навчання в галузі володіння комп'ютерними технологіями з одного боку і недостатньо розвиненою матеріально-технічною базою освітньої організації – з іншого.

У міру застосування інформаційних технологій в освітній процес буде зростати готовність майбутніх викладачів професійного навчання до використання зазначених технологій на заняттях спеціальних дисциплін. Умовою подальшого розвитку цього процесу має бути упорядкування, усвідомленість і системність використання майбутнім викладачем інформаційних технологій в освітній діяльності. Розуміння педагогом можливостей, і шляхів використання інформаційних технологій в своїй діяльності, по суті справи є початком його професійного підходу до розв'язання цієї проблеми за допомогою переходу від стану готовності до діяльності й подальшої реалізації на практиці, яка закріплює досягнутий рівень професіоналізму викладача під час занять спеціальних дисциплін [6].

Слід особливо відзначити, що саме на початку цього етапу вирішальним фактором подальшої успішності діяльності майбутнього викладача професійної підготовки повинен стати процес підвищення кваліфікації в системі вищої освіти. На цьому етапі у майбутнього викладача спостерігається прагнення скористатися вже готовими зразками використання інформаційних технологій в навчальному процесі. З одного боку це добре, тому що формує навички роботи з зазначеними технологіями. Однак копіювання чужого досвіду може позбавити майбутнього викладача професійної підготовки творчого початку. Збереження цього початку можливо на основі створення майбутньому викладачу таких умов, при яких він зміг би перейти до етапу розвитку своєї професійної готовності використовуючи можливості інформаційних технологій у навчальному процесі.

Студенту важливо знайти баланс у розподілі наявних у нього ресурсів для оптимізації його професійної діяльності. Тому для спрощення розв'язання цієї проблеми доречно визначити оптимальний рівень його готовності як здатність майбутнього викладача професійного навчання самостійно освоювати в силу необхідності й достатності нормативне, інформаційне, прикладне програмне та технічне забезпечення загального призначення і результативно оперувати ними в процесі професійної діяльності використовуючи їх на заняттях спеціальних дисциплін [7].

Л. А. Харитоновна [10] визначає такі рівні готовності студентів до використання інформаційних технологій: 1) рецептивний; 2) репродуктивний; 3) продуктивний; 4) творчий.

Рецептивний – наявність знань та можливостей в галузі інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів.

Репродуктивний – наявність позитивної мотивації до використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

Продуктивний – сформованість системи умінь і навичок з використання інформаційних технологій у професійному навчанні.

Творчий – творчий потенціал студентів в процесі використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

А. Г. Герасимова [3], стосовно до майбутніх викладачів професійної підготовки визначає готовність до використання інформаційних технологій у професійній діяльності як складну особистісно-професійну характеристику майбутнього фахівця, що включає мотиваційний, когнітивний і діяльнісний компоненти. Готовність до професійної діяльності характеризується цілісністю, взаємозв'язком компонентів, наявністю потенціалу, що дозволяє самостійно розв'язувати завдання на сучасному етапі інформатизації освіти. На основі аналізу робіт, присвячених подібній проблематиці, можна вивести наступне визначення «готовності». Готовність майбутнього викладача професійної підготовки є інтеграційна характеристика особистості, яка визначає здатність розв'язувати основні професійні, педагогічні завдання з активним застосуванням інформаційних технологій в умовах професійної педагогічної діяльності, метою якої є навчання, виховання і розвиток студента засобами навчального предмета. При цьому в структурі готовності майбутнього викладача професійної підготовки до застосування інформаційних технологій виділено наступні структурні компоненти: 1) мотиваційний; 2) когнітивний; 3) операційно-технологічний.

Мотиваційний – виражає інтереси та потребами до використання інформаційних технологій, прагненням до професійного самовдосконалення у майбутній педагогічній діяльності. Прагнення майбутнього викладача до отримання знань, умінь і навичок у сфері інформаційних технологій та використання стандартного і спеціального програмного й апаратного забезпечення на заняттях зі спеціальних дисциплін.

Когнітивний – передбачає сукупність предметних, методичних й технологічних знань, які інтегрують загальні та спеціальні знання в галузі інформаційних технологій. А також можливостей використання базового програмного і апаратного забезпечення на призначеному для майбутнього викладача рівні й застосування в навчальному процесі.

Операційно-технологічний, виражений комплексом умінь з організації навчання майбутніх викладачів професійної підготовки з використанням інформаційних технологій. Тим самим, визначення сутності та змісту дефініції «готовність майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій» визначили розробку і реалізацію наступних етапів дослідження: 1) розробка й впровадження інформаційних технологій в процесі навчання студентів у закладі вищої освіти; 2) закріплення сформованої готовності у майбутніх викладачів професійної підготовки в умовах освітньої практики.

Визначаючи готовність майбутнього викладача до використання інформаційних технологій на заняттях спеціальних дисциплін можна виділити три основні стани актуалізованої здатності майбутнього викладача розв'язувати завдання зі знанням справи на основі сформованої потреби в цьому [7; 6]: 1) неготовність; 2) передготовність; 3) готовність.

– Неготовність майбутнього викладача до використання інформаційних технологій характеризується наявністю одного з компонентів готовності;

– передготовність характеризується наявністю двох компонентів готовності;

– готовність характеризується наявністю всіх її компонентів. В першу чергу ми маємо на увазі наявність мінімально допустимого рівня такої готовності.

Професійний стан майбутнього викладача, який визначається як його готовність до формування та реалізації освітнього середовища в свою чергу, слід розділити на три рівні: репродуктивний, варіативний і продуктивний.

Репродуктивна готовність характеризується наявністю всіх компонентів готовності, які реалізуються на основі умовної зовнішньої мотивації. Це мінімально допустимий рівень готовності майбутнього викладача.

Варіативна готовність характеризується наявністю всіх компонентів готовності. Реалізація їх здійснюється на основі поєднання зовнішньої і внутрішньої мотивації.

Продуктивна готовність характеризується наявністю всіх компонентів готовності. На даному рівні проявляється здатність майбутнього викладача самостійно проектувати і здійснювати реалізацію вивчених та формування нових способів діяльності на практиці при високому ступені внутрішньої мотивації.

Перехід від першого рівня до третього здійснюється поетапно. Можна виділити три етапи. Суттєвою особливістю кожного етапу є зміна пріоритетів при використанні інформаційних технологій в освітній діяльності.

1 етап. Пріоритет – формування мотивації, достатньої для початку здійснення діяльності, як фактора активізації процесу набуття стану готовності майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій у процесі вивчення спеціальних дисциплін. Даний етап характеризується тим, що здійснюється перехід від рівня неготовності та передготовності до базового мінімально допустимого рівня готовності майбутнього викладача.

2 етап. Пріоритет – накопичення інформації. Здійснюється перехід від базової, репродуктивної готовності до варіативної готовності.

3 етап. Він характеризується тим, що здійснюється перехід на рівень продуктивної готовності. Пріоритетним стає операційний компонент, тобто здатність педагога проектувати і результативно реалізувати наявні способи діяльності на практиці. При цьому спостерігається і здійснюється процес готовності майбутнього викладача до поетапного переходу від знання теорії до її реалізації й перетворення на практиці [6; 11].

Ставлення майбутнього викладача до своїх досягнень в процесі використання інформаційних технологій у професійній підготовці може бути різним. Студент може позитивно або негативно оцінювати свій успіх чи невдачу, прагнути до досягнень або не замислюватися над цим, докласти зусиль, щоб забезпечити успіх, або, навпаки, реально досягати або не досягнути успіху. Адже створення умов, які актуалізують особистісні досягнення майбутніх викладачів у процесі професійної підготовки до використання інформаційних технологій при вивченні спеціальних дисциплін, стимулюють активність студентів щодо формування у них такої готовності й перетворюють їх, одночасно, на суб'єкти власне особистісного професійного розвитку.

Висновки. Таким чином, відповідно до цілей вищої професійної педагогічної освіти в інформаційному суспільстві й розуміння сутності професійної педагогічної діяльності, готовність майбутнього викладача професійної підготовки до використання інформаційних технологій студент здатний досягти певного рівня персональної інформаційної технології, яку можна розглядати як результат його освітньої діяльності. Діяльність студента, в ході якого розвиваються необхідні вміння та якості, може давати певні результати, якщо у нього є внутрішня потреба в професійній діяльності щодо інформаційних технологій. Суспільству потрібні творчі працівники, здатні проявити ініціативу та рішучість при розв'язанні поставлених перед ними завдань.

References

1. Божович Л. И. Проблемы формирования личности. Москва: НПО «МОДЭК», 1997. 352 с.
Bozhovich, L. I. (1997). Problemy formirovaniya lichnosti [Personality formation problems]. Moscow, Russia : NPO «MODEK».
2. Губина М. В. Изучение личностной готовности педагога к профессиональной деятельности с одарёнными детьми. *Фундаментальные исследования*. 2011. № 8. Часть 1. С. 65–70.
Gubina, M. V. (2011). Izucheniye lichnostnoy gotovnosti pedagoga k professionalnoy deyatel'nosti s odarennyimi detmi [The study of the teacher's personal readiness for professional activities with gifted children]. *Fundamentalnyye issledovaniya – Basic research*, 8, Part 1, 65–70.
3. Герасимова А. Г. Компоненты готовности будущих учителей изобразительного искусства к использованию информационных и коммуникационных технологий в профессиональной деятельности. *Современные проблемы науки и образования*. 2012. № 3. С. 63–70.
Gerasimova, A. G. (2012). Komponenty gotovnosti budushchikh uchiteley izobrazitel'nogo iskusstva k ispolzovaniyu informatsionnykh i kommunikatsionnykh tekhnologiy v professionalnoy deyatel'nosti [Components of the readiness of future visual art teachers to use information and communication technologies in their professional activities]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya – Modern problems of science and education*, 3, 63–70.

4. Дьяченко М. И. Психология высшей школы. Москва : Харвест, 2006. 416 с.
Diachenko, M. I. (2006). *Psikhologiya vysshey shkoly* [Higher School Psychology]. Moscow, Russia : Kharvest.
5. Компетентностный подход в педагогическом образовании. Санкт-Петербург : РГПУ имени А. И. Герцена, 2005. 392 с.
Kompetentnostnyy podkhod v pedagogicheskom obrazovanii [Competence approach in teacher education]. (2005). Saint Petersburg, Russia : RGPU imeni A. I. Gertsena.
6. Кручинина Г. А. Формирование готовности студентов педагогических специальностей к использованию новых информационных технологий в образовании и педагогической науке. *Вестник Инновации в образовании*. 2001. № 1 (2). С. 151–175.
Kruchinina, G. A. (2001). *Formirovaniye gotovnosti studentov pedagogicheskikh spetsialnostey k ispolzovaniyu novykh informatsionnykh tekhnologiy v obrazovanii i pedagogicheskoy nauke* [Formation of the readiness of students of pedagogical specialties to the use of new information technologies in education and pedagogical science]. *Vestnik Innovatsii v obrazovanii – Bulletin of Innovations in Education*, 1 (2), 151–175.
7. Кручинина Г. А. Методическая работа преподавателя в условиях использования новых информационных технологий обучения. *Проблемы теории и практики в подготовке современного специалиста. Межвузовский сборник научных трудов*. 2003. № 1. С. 126–136.
Kruchinina, G. A. (2003). *Metodicheskaya rabota prepodavatelya v usloviyakh ispolzovaniya novykh informatsionnykh tekhnologiy obucheniya* [Methodical work of a teacher in the conditions of using new information technologies]. *Problemy teorii i praktiki v podgotovke sovremennogo spetsialista. Mezhvuzovskiy sbornik nauchnykh trudov – Problems of theory and practice in the preparation of the modern specialist. Interuniversity collection of scientific papers*, 1, 126–136.
8. Ломакина О. Е. Проективность в методике формирования коммуникативной компетенции студентов языкового вуза. Монография. Волгоград : Перемена, 2003. 299 с.
Lomakina, O. E. (2003). *Proyektivnost v metodike formirovaniya kommunikativnoy kompetentsii studentov yazykovogo vuza* [Projectivity in the formation of the communicative competence of language university students]. Monograph. Volgograd, Russia : Peremena.
9. Підготовка учнів до професійного навчання і праці. Київ : Наукова думка, 2000. 188 с.
Pidhotovka uchniv do profesiinoho navchannia i pratsi [Preparation of students for professional training and work]. (2000). Kyiv, Ukraine : Naukova dumka.
10. Харитоновна Л. А. Формирование готовности будущих учителей иностранного языка к использованию информационных технологий в профессиональной деятельности : автореферат диссертации на соискания научной степени кандидата педагогических наук : 13.00.08. Чебоксары : Липецкий государственный педагогический университет, 2005. 22 с.
Kharitonova, L. A. (2005). *Formirovaniye gotovnosti budushchikh uchiteley inostrannogo yazyka k ispolzovaniyu informatsionnykh tekhnologiy v professionalnoy deyatel'nosti* [Formation of the readiness of future foreign language teachers to use information technologies in their professional activities]. Extended abstract of candidate's thesis. Cheboksary, Russia : Lipetsk State Pedagogical University.
11. Шевцова Л. А. Формирование готовности учителей к использованию новых информационных технологий в профессиональной деятельности средствами системы поддерживающего обучения : автореферат диссертации на соискания научной степени кандидата педагогических наук : 13.00.02. Н. Новгород : Волжская государственная инженерно-педагогическая академия, 2005. 26 с.
Shevtsova, L. A. (2005). *Formirovaniye gotovnosti uchiteley k ispolzovaniyu novykh informatsionnykh tekhnologiy v professionalnoy deyatel'nosti sredstvami sistemy podderzhivayushchego obucheniya* [Formation of teachers' readiness to use new information technologies in their professional activities by means of the system of supporting education]. Extended abstract of candidate's thesis. N. Novgorod, Russia: Volga State Engineering and Pedagogical Academy.

Rebenok V.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0002-2943-9725>

PhD in pedagogical sciences, Associate Professor,
 the Head of the Department of professional education and life safety protection,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: vadmix2016@gmail.com

**READINESS OF FUTURE TEACHERS OF PROFESSIONAL TRAINING
 FOR THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE CLASSES OF SPECIAL DISCIPLINES
 IN THE INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION**

The article reveals and defines the process of readiness of the future teacher of professional training for the use of information technologies in the classes of special disciplines in the institutions of higher education. There are analyzed the features of the formation of teacher's readiness for the future professional activity, which accumulate the problems of psychological science related to the personality traits and characteristics and the possibilities that determine the success of professional training.

The notion of «readiness» and «information technology» is defined, where readiness is treated as readiness for life practice as a whole, entering into a new sphere, self-realization in creative activity and transfer of knowledge and ways of activity from one sphere to another. Information technologies describe various devices, mechanisms, methods, algorithms for information processing.

Reasonably structural components and readiness levels of the future teacher training for the application of information technology in higher education institutions are substantiated.

It has been proven that as information technologies are used in the educational process, the readiness of future vocational teachers to use these technologies in special disciplines will increase. The condition for further development of this process should be streamlining, awareness and systematic use of the future teacher of information technology in educational activities. It is important for the student to find a balance in the distribution of his resources to optimize his professional activity. Therefore, in order to simplify the solution of the problem, it is appropriate to determine the optimal level of its readiness to independently master the need for normative, informational, applied general-purpose software and hardware, and efficiently operate them in the process of professional activity.

The aim of the work – disclose and define the process of readiness of the future teacher of professional training to the use of information technologies in the classes of special disciplines in the institutions of higher education

***Methodological basis** is a system approach to the modelling of processes of future teacher's readiness formation during the use of information technologies in professional activity.*

***Scientific novelty** is in defining and proving the process of the future teacher of professional training readiness to the use of information technologies in higher educational establishments, there are stated the components and levels of students' readiness to the use of IT*

The research has established that the readiness of the future teacher of vocational training is an integration characteristic of a personality, which determines the ability to solve basic professional and pedagogical tasks with the active use of information technologies in the conditions of professional pedagogical activity, the purpose of which is the education, upbringing and development of a student by means of an academic subject.

Key words: vocational training, readiness, information technology, levels, institutions of higher education, components.

Стаття надійшла до редакції 01.05.2019 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **О. М. Торубара**